

LOVPLIGTIG REDEGØRELSE FOR SAMFUNDSANSVAR

Denne redegørelse udgør en del af ledelsesberetningen i Gyldendal A/S' årsrapport for 2012 og omfatter således perioden 1. januar til 31. december 2012.

Gyldendal ønsker at fremme en ansvarlig adfærd i forbindelse med arbejdet i koncernen og ønsker herunder at fremme adfærd, der bidrager til bæredygtig økonomisk, social og miljømæssig udvikling. De økonomiske, sociale og miljømæssige forhold er indbyrdes relaterede, og Gyldendal-koncernens samfundsansvar skal sikre en hensigtsmæssig balance i virksomhedens udvikling.

Gyldendal har udarbejdet etiske regler for samfundsansvarlighed, der skal efterleves af alle selskaber i Gyldendal-koncernen og af de leverandører, som Gyldendal samarbejder med. De etiske regler er tilgængelige på <http://ir.gyldendal.dk/regler.cfm>.

Gyldendals fokus på samfundsansvarlighed omfatter særligt arbejdet med at værne om ytringsfriheden og at stimulere læsning gennem en mangfoldig udgivelsespolitik. Det fordrer dygtige og engagerede medarbejdere, der formår at indgå i et konstruktivt og afbalanceret samarbejde med forfattere og andre rettighedshavere. Samarbejdet med forfattere m.fl. er afgørende for Gyldendal, og derfor er udvikling af medarbejdernes kompetencer i gode og engagerende arbejdsmiljøer ligeledes af stor betydning for Gyldendal.

Gyldendals miljømæssige påvirkning er særligt udtalt inden for bogproduktionen. Gyldendal har på den baggrund prioriteret indsatsen for en ansvarlig miljømæssig adfærd inden for dette område.

Udgivelsespolitik og ytringsfrihed

Gyldendals mission er at berige danskerne med kundskaber, kunst, kultur og læseoplevelser præget af mangfoldighed og høj kvalitet. Gyldendal skal ikke kun genremæssigt spænde vidt. Gyldendal og dets datterselskabers aktiviteter skal afspejle virkeligheden i al dens mangfoldighed og bidrage aktivt til oplysning samt kulturel og demokratisk debat. Hos Gyldendal skal forfatterne kunne regne med at blive mødt med et kvalificeret og engageret samarbejde og med formidling af deres manuskripter uden skelen til religiøs, politisk eller anden overbevisning. Gyldendal betragter det som en væsentlig samfundsmæssig rolle at fastholde denne mangfoldighed i sit udgivelsesprogram.

Gyldendal ønsker at stimulere lysten til at læse såvel gennem spændende og debatskabende udgivelser for voksne og børn som gennem udvikling af nye tidssvarende undervisningsmaterialer i høj kvalitet til alle dele af uddannelsessegmentet. Gode læsefærdigheder er en grundlæggende forudsætning for at tilegne sig kompetencer i et videnssamfund, og Gyldendal vil spille en aktiv rolle i udviklingen af børn og unges læsefærdigheder.

Digitale læremidler til folkeskolen og SOSU

Til folkeskoleundervisningen har Gyldendal udviklet skolebøger og digitale læremidler, der understøtter den enkelte elevs læseindlæring både i danskundervisningen og i de øvrige fag. I løbet af 2012 lykkedes det Gyldendal at udvikle et fulddækkende sortiment af digitale læremidler til grundskolen, der både er fagligt funderede og samtidig på en intelligent måde udnytter mediet til at give eleverne styrke og tidssvarende kompetencer. Blandt andet har Gyldendal haft succes med at lancere en række fagportaler, der med en bred vifte af digitalt kvalitetsindhold forventes at få en central rolle i den modernisering af undervisningen, der finder sted i disse år.

Det sundhedsfaglige forlag Munksgaards engagement kommer særligt til udtryk inden for social- og sundhedsuddannelserne, hvor der lægges vægt på at fremstille læringsprodukter, der er tilpasset voksne læsere med begrænsede sproglige ressourcer.

Dynamiske iBøger

Den trykte bog er stadig tæt forbundet med de flestes forestilling om læring og viden, men datterforlaget Systime har i 2012 solgt flere licenser end papirbøger til ungdomsuddannelserne. iBogen® er udviklet med det formål at bruge alle erfaringerne fra den trykte bog sammen med de muligheder, som internettet giver. Gyldendal tror på, at det er udbytterigt for eleverne at tilegne sig viden på et medie, de er fortrolige med, og som kan mere end bogstaver på rad og række. iBogen® giver tillige flere pædagogiske muligheder og rammer flere læringsstile, og giver således mulighed for en bedre undervisning. iBogen® udvikles som en proces i samarbejde med forfattere og brugere, og opdateres løbende både mht indhold og teknologi. Således sikres mangfoldighed og en unik kvalitet.

I 2012 har iBøgerne® for alvor vist sin styrke ved at skolerne nu fornyer deres licenser. Mange ungdomsuddannelser er allerede helt eller delvist gået over til papirløs undervisning med iBogen® som det centrale udgangspunkt. Systime har derfor som mål for 2013 at tilbyde digitale undervisningsmaterialer til alle fag og alle niveauer på de gymnasiale uddannelser.

Ebøger og biblioteker

Gyldendal deltog fra 2010 i den projektgruppe, der var med til at søsætte eReolen som et etårigt pilotprojekt med henblik på at teste perspektiverne i et bibliotekstilbud på den digitale platform. Det skete med bevidsthed om, at der kunne være fare for kannibalisierung af det ordinære salg af ebøger, men Gyldendal vurderede, at det disse år er vigtigt at teste nye distributionsmodeller for digitale bøger, ligesom det anerkendes, at bibliotekerne har en unik rolle i det danske samfund og har en særlig ekspertise i formidling af litteratur, som vi gerne ser komme i spil også i et digitalt bibliotek. Da eReolen gik i luften efterår 2011, havde forlag og biblioteker meget forskellige ønsker til valg af forretningsmodel, men vi gik med på et etårigt forsøg med en meget biblioteksvenlig model, "klik-modellen", hvor stort set hele virksomhedens katalog til det private marked blev gjort tilgængelig for udlån.

Klik-modellen, hvor udlånet alene begrænses af lånerens ønsker og bibliotekernes budgetter, viste sig at bremse udviklingen af det kommercielle marked for ebøger, som gerne skulle udvikle sig til en vigtig indtægtskilde for Gyldendal og forfatterne. Set fra en positiv vinkel var denne udvikling resultat af en betydelig interesse for læsning og for ebogen som sådan og det forhold, at bibliotekerne brugte en større andel af deres bogbudget på ebøger, end vi havde forventet. Gyldendal måtte på den baggrund i efteråret 2012 konstatere, at virksomheden ikke kunne fortsætte med den såkaldte klikmodel, når pilotprojektet udløb 1. november 2012. Fra den dato var Gyldendals ebøger derfor ikke længere tilgængelige på eReolen. Flere andre større forlag tog samme konsekvens af bibliotekernes modvilje mod at afprøve en anden forretningsmodel på eReolen.

I Gyldendal ønsker vi fortsat at samarbejde med bibliotekerne, og i datterselskabet Publizon er der derfor udviklet et nyt tilbud til landets folkebiblioteker fra platformen ebib.dk, som flere andre markante forlag bakker op om. Ebib.dk er baseret på det tilbud, som forlagene lagde frem i forhandlingerne om eReolen og er udtryk for et ønske om at teste en mere forfatter- og forlagsvenlig model, hvor bibliotekerne indkøber licenser til ebøgerne. Denne licens-model (eller eksemplarmodel) simulerer modellen i det fysiske bibliotek, der gennem adskillige år har vist sig at give en fin balance mellem bibliotek og kommercielt marked. Licensmodellen indebærer, at biblioteket ikke kan foretage flere samtidige udlån af en ebog end det indkøbte antal licenser, og lånerne kan altså risikere at måtte stå i kø til en titel ligesom i det fysiske bibliotek. En licens har en levetid på et bestemt antal udlån af 30 dage, fx 4 udlån, men altså

kun med eet lån ad gangen. Når disse lån er udnyttet, må biblioteket indkøbe en ny licens. Når der er en levetid på licensen, er det for at kunne tilbyde en overskuelig licenspris til biblioteket.

Ebib.dk blev lanceret allerførst i 2013. Testning af dette tilbud vil give værdifulde erfaringer til brug for den løbende justering, som der utvivlsomt vil være brug for, inden der findes en gode samarbejdsmodeller med det digitale bibliotek.

I 2012 blev der parallelt forhandlet med Kulturstyrelsen om forsøg med udlån af faglige ebøger til bibliotekerne på professionshøjskolerne, og det er målet at indlede en forsøgsaftale på dette område i løbet af 2013.

Ekspertviden og videnskab i tidsskriftform

Tidsskriftet *Hvedekorn*, som i 2011 passerede sit 90 års jubilæum, har i 2012 fortsat fungeret som en platform for lancering af nye og eksperimenterende talenter. I 2012 er der sket en omfattende digitalisering af ældre numre af tidsskriftet *Kritik* med henblik på at give forskere og andre fagfolk adgang til tidsskriftet fra en online platform. Tidsskriftet bygger bro mellem den litterære og den videnskabelige verden gennem publicering af akademisk formidlende og debatterende, peer-reviewede artikler.

Michael Strunge-prisen og den svære toer

Der findes indtil flere debutantpriser i Danmark. Det er imidlertid en kendt sag, at bog nr. to, den, der i mange sammenhænge er blevet kaldt "den svære toer", kan være mindst lige så vanskelig at få realiseret som debuten. Der har med andre ord været behov for en pris, der kunne virke som en opmuntring til at få skrevet denne toer. I 1989 indstiftede Borgens Forlag Michael Strunge-Prisen, som oprindeligt skulle gå til en lyriker, der havde debuteret efter 1986. Borgen har ikke ønsket at videreføre uddelingen af prisen, og Gyldendal har nu overtaget den og ændret fundatsen, så prisen tildeles "en dansk skønlitterær forfatter for dennes anden skønlitterære udgivelse." Priskomiteen består af Anne-Marie Mai, Klaus Høeck og Tue Nexø Andersen, og den 19. juni 2012 blev prisen på 50.000 kr. uddelt for første gang i Gyldendal-regi og tilfaldt lyrikeren René Jean Jensen for digtsamlingen *Jeg har planlagt at dagdrømme*.

Oversat litteratur og udvikling af det danske sprog

Der er også i 2012 udgivet et bredt program af oversat litteratur. Den oversatte litteratur bidrager til den stadige udvikling af såvel det danske sprog som den danske litteratur, og med bistand af blandt andre udenlandske litterære "scouts" arbejdes der målrettet både med udvælgelse af væsentlige nyheder og med oversættelse og nyoversættelse af klassiske værker. I 2012 har Gyldendal eksempelvis udgivet Salman Rushdies erindringer, *Salman Rushdie*, der rummer historien om en af vor tids mest afgørende kampe for ytringsfriheden. Rushdie fortæller om et liv under fatwaen og kampen for på trods heraf at holde fast i kunsten og ytringsfriheden.

Den Store Danske – ekspertviden frit til alle

Med internetportalen denstoredanske.dk er det Gyldendals ambition at sikre ajourføring og udvidelse af den enorme mængde af ekspertviden, der blev opbygget med *Den Store Danske Encyklopædis* 22 bind. *Den Store Danske* stilles gratis til rådighed for befolkningen. I en tid med store mængder af ufiltreret information på internettet fastholder *Den Store Danske* fokus på den verificerede og troværdige viden. *Den Store Danske* indeholder i dag ca. 200.000 artikler, og antallet af daglige besøgende er ca. 90.000. I 2011 og 2012 gennemførtes målet om at udvide vidensportalen med adskillige større værker, der udover *Dansk Biografisk Leksikon* med mere end 13.000 artikler om kendte danskere gennem tiderne tæller *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie i 17 bind*, *Historien om børnelitteratur*, *Gyldendals Teaterleksikon*, *Danmarks Oldtid* i 4 bind og *Dansk Litteraturs Historie* i 5 bind.

Medarbejdere

Gyldendal er afhængig af kreative, kompetente og engagerede medarbejdere og ønsker at skabe et godt arbejdsmiljø. Der er i koncernen gjort en række indsatser for at sikre dette.

Der er gennem flere år gennemført årlige medarbejdertilfredshedsundersøgelser i moderselskabet, som i 2012 blev udvidet med datterselskabet Rosinante&Co og dermed talte 297 af koncernens i alt 514 medarbejdere. Svarprocenten var meget tilfredsstillende, og i lighed med tidligere år angav medarbejderne en høj grad af tilfredshed med at være ansat i Gyldendal.

I 2013 vil ledelsens fokusområder på baggrund af analysen særligt være styrkelse af vidensdeling på tværs af organisationen samt mere klar prioritering mellem arbejdsopgaver og arbejdstid til rådighed. Gennemførelse af fornyelse og forandring er afgørende for at sikre fortsat sund drift og udvikling i Gyldendal, og dette vil snarere være en konstant faktor i Gyldendal som i resten af mediebranchen end enkeltstående projekter. Der vil derfor blive arbejdet målrettet med fornyelse og forandring i alle ledelseslag, ligesom inddragelse af alle medarbejdere er afgørende for at lykkes med den nødvendige omstilling.

Løbende udvikling af medarbejdernes kompetencer sker blandt andet gennem Gyldendal Academy, der blev introduceret i 2009. Gyldendal Academy er et internt efteruddannelsesprogram, der tilbyder kurser inden for traditionel forlagsdrift, kreativitet, kommunikation og lederudvikling. Kursuskataloget bliver jævnligt moderniseret og udbygget, og undervisere er såvel eksterne fagfolk som egne medarbejdere med særlige kompetencer inden for virksomhedens fagområder.

Inden for rammerne af Gyldendal Academy er der siden foråret 2010 udbudt en forlagsuddannelse primært rettet mod redaktører. Uddannelsen består af flere moduler fordelt over et 1 år og blev i 2012 udvidet og ajourført med øget fokus på digital publicering. I 2013 igangsættes et overbygningsprogram, ligesom der arbejdes med et ambitiøst udviklingsprogram for virksomhedens ledere.

Samlet har der i 2012 været 169 deltagere i Gyldendal Academy mod 215 i 2011 fordelt på 20 kurser mod 19 i 2011. På en skala fra 1 til 5 ligger evalueringen af kurserne i 2012 på gennemsnitligt 4,0 mod 4,2 i 2011. Ved etableringen af Gyldendal Academy fastsattes et evalueringsmål på 4. Dette mål fastholdes i 2013.

Igennem de senere år har mange ledere og medarbejdere gennemgået efteruddannelsesforløb på ledende danske, amerikanske og andre internationale institutioner, hvor den nyeste udvikling blandt andet inden for ledelse og digitale medier kan følges på nærmeste hold.

Bogproduktion

Produktion af trykte bøger er placeret hos eksterne leverandører. Trykning og indbinding sker primært i Skandinavien og Europa, se fig. 1.

Prepress, det vil sige layout, billedbehandling m.v., udføres stort set kun i Danmark på kontorarbejdspladser.

Leverandør lokation	Antal hovedleverandører (trykning og indbinding af	Antal hovedleverandører godkendt til produktion iht.	Produceret tonnage (bøger) på lokation i % af
---------------------	--	--	---

	bøger)	FSC/PEFC standard	total tonnage
Danmark og Skandinavien	8	8	43 %
Øvrige EU	3	3	55 %
Asien	1	1	2 %

Fig. 1 - Leverandører af trykning og indbinding af bøger

Produktionen af bøger er koncentreret på få hovedleverandører, der tilsammen leverer ca. 99 % af koncernens bøger. Alle hovedleverandører har underskrevet samhandelsaftale med Gyldendal, der blandt andet forpligter leverandørerne til at overholde nationale og internationale forskrifter om indhold af farlige stoffer i bøger og særlige krav til emballage m.m. Samhandelsvilkårene forpligter samtidig leverandørerne til at forholde sig til og overholde Gyldendals etiske regler for samfundsansvarlighed, herunder vedrørende

- menneskerettigheder
- børnearbejde
- diskrimination
- organisationsfrihed
- arbejdsmiljø
- beskyttelse af miljøet

Gyldendals etiske regler for samfundsansvar er tilgængelige på ir.gyldendal.dk/sr.cfm.

Gyldendal er i løbende dialog med de væsentligste leverandører om de krav, samhandels-vilkårene stiller, og Gyldendal besøger jævnligt produktionsstederne. Der er indarbejdet procedurer, der sikrer, at Gyldendal mindst en gang årligt besøger hovedleverandører i Danmark, Skandinavien og EU, samt oversøiske leverandører efter behov.

Hovedleverandørerne er alle miljø-certificerede enten i henhold til ISO 14001, ICTI (International Council of Toy Industries), Emas eller i henhold til national certificering eller godkendelse. Hovedleverandørerne er i øvrigt alle godkendt til trykning på FSC- eller PEFC certificerede papirkvaliteter,

Papir anvendt til trykte bøger er overvejende af skandinavisk oprindelse, se figur 2.

Lokation	I % af total tonnage
Danmark og Skandinavien	89 %
Øvrige EU	10 %
Asien	1 %

Fig. 2 - Anvendt papir fabrikeret på lokation

I 2009 blev anvendelsen af genbrugspapir øget, særligt ved produktion af bøger til folkeskolen. I 2010, 2011 og 2012 lykkedes det at producere alle engangsmaterialer til folkeskolen på genbrugspapir. I det omfang det fremover, efter lukning af den danske papirfabrik, som fremstillede det anvendte genbrugspapir, er muligt at fremskaffe genbrugspapir af samme kvalitet og med samme forsyningssikkerhed, samt økonomi som hidtil, vil vi forsætte med anvendelsen af genbrugspapir, alternativt anvendes traditionelt FSC certificeret papir.

I 2010 intensiveredes arbejdet for øget anvendelse af FSC ("Forest Stewardship Council", international mærkningsordning for træ og papir), PEFC ("Programme for the endorsement of Forest certification

schemes", international certificering for bæredygtig skovdrift) eller lignende miljømærket papir. Gyldendal støtter disse ordninger og foretrækker leverandører, der er godkendt til produktion på FSC- og PEFC-mærket papir i den takt, som udbuddet heraf er til stede, og økonomien er forsvarlig. Der blev i 2010 sat ambitiøse mål for 2011, 2012, og 2013. Det lykkedes i både 2011 og 2012 at realisere betydeligt mere end målsætningen. se fig. 3. Gyldendal har på den baggrund yderligere øget målet for 2013 fra 80% til 95%. I 2014 stiles mod, at mere end 95% af den anvendte papirtonnage til egenproducerede bøger, er trykt på miljømærket papir.

	<i>Mål for anvendelse af miljømærket papir</i>	Realiseret og anvendt miljømærket papir i % af total papirtonnage
2009	-	Anslået 3 %
2010	-	9 %
2011	25 %	66 %
2012	<i>I 2012 hævet fra 40 % til 70 %</i>	91 %
2013	<i>I 2013 hævet fra 80 % til 95 %</i>	-
2014	<i>>=95 %</i>	-
2015	<i>>=95 %</i>	-

Fig. 3 - Anvendt miljømærket papir – FSC / PEFC/Svanen & genbrugspapir i bogproduktionen

Oplysning om anvendelse af miljømærket papir i Gyldendal-koncernens bøger kan ses på kolofonsiden, som bl.a. vil være mærket som herunder, se fig. 4.

Bogen er trykt på FSC- mærket papir.

FSC er en international non-profit mærkningsordning til træ og papir. I en FSC-skov bliver der ikke fældet mere træ, end skoven kan nå at reproducere. Samtidig er FSC en garanti for, at dyr og planteliv bliver beskyttet, og at de mennesker, der arbejder i skoven, er sikret uddannelse, sikkerhedsudstyr og ordnede lønforhold

Fig. 4 - FSC-mærkning

Den 25. februar 2013

I bestyrelsen:

Poul Erik Tøjner

Merete Eldrup

Katrine Cohen

Bjørn Høj Jensen

Preben Mejer

Henning Persson

Anitta Aaen Sundby

Lene Tranberg

I direktionen:

Stig Andersen

Bjarne Ponikowski